

Мұндахтан мәденийдіктің санаалар

ОО, ДЬЭ,
БУОЛАР ДА ЭБИТ...

Саңыраң истэбим ахсын миң саха сурүйяаччыларын тан
С.П. Даниловы сахатын норуотун олого чечирий сайдарыгыр
төһөлөөх сырратын-сылбатын биэрт турган үзлээбитин, саха
норуотун ытықтабылын ылышан ылан баран, онтуттан улуу-
тумсуйбакка өрүүтүн байттин санааларын анаастык бализ-
тээшинизэри онорбутун республика ханыяттарыгыр, сурұна-
алларыгыр ааған баран кининэн киэн туттуюх санаам кэлэр
юнина кинини ордук ытықтырыр, дирин ник үбаастырыр буолан
шэбин.

Бу дыллаабы «Чолбон» сууринеэдээрэгээр «Литературныи изжилийн эсэвтээн» дийн Семен Данилов «Чахчылар уонна санаалар» дийн бэлийтээшин нэрээр бэчээттэмжитээрин сирийн аафан баран мин эрэ буолбакка, хас бишрдии аафаачы улахан толгуйга түспүт буолуухтаах дии санаатым.

«Сәттүнүү 7 күнэ 1957 с.
Бүгүн Улугу революция кыайбыта лоп курдук 40 сыйын ту-

Мин эмээ түүрт уон саастанийм. Биңиги дойдубут балача саынчна. Дьён да чахчы атын бууллумар. Олох мишигин – тыа кэнэн оботин – «сүрийяаччы» ааттаан ааста.

Онтон мин түгүй онордым?

Көстүйбэт. Арай күлүүпкүү ылганаар бәрт чөтчөкси сыйанаалаах айырах ырыла талын суруйдым. Мин үтүчөм, мин еңем ионоң бүтәр. Ол гынаң баран чап улахан. Ити бәйэм туспулан бәйэм эпитетим курдук этэр киши баара буоллар, арааһа, өңүргэнэн өттүкүпчи үтүү туңчөм этэ.

Мысль о приватизации.

«Чолбон» 2001 с. № 6 с.83.

«Тохсуннүү 21 күнэ 1958 с.

— Мин кимминий? Мин тухохпүнүй? Кыафым ишинэн таба олоробун дуу, суюх дуу? Эбэтэр барыта албын дуу?

Киhi бэйэтин билгимэтийн, отпорор оногуута цүүжэйн да
кунаганын да билгиммэте – алдьархайдаах трагедия эбт.

Киээл айы саарбағаллыны, мунчаара оролкор сыйтағын, өрүтүйбаска зэрэйдэнэгүй, сарсыарда айы улахан мучумалкна

— Дъининэн, м
төбөбүн лүгсүйбү

U.S. GOVERNMENT 2001 - M.G. - 86

Дээ, күнинэтэ бэйэтгэлтэн кытсаанах ирдэбили туроруурнуу
эбит буолбат дуо? Кини онкорбут үзүүлэгчэн, ситийншигийнэн
дундуурхайбакка эссе орцгээр дабайгаар дүүлүүгүүтэй. Биниги, саха
дьонго, дъюлоог эвтигитт манихийн улгуу кини улутумжийнбакка
бийнги отгобийтигаг алгорон шалалын пасынтыгтад.

Оттон биңиги кырдаңастарбыт хайдахтарый? Атырдах ыйынаавы кырдаңастар Ытык субэлзирин мун-

нъяыттан киңи сонъйаар эрэ.
Хаян дағаны иккى атахтары-
наан Оюйгэтийн Түелбэгтэгээр уктэм-
жээкээ эрээри, улзинтээр кытарты-
айах атai кэпэлэлжээс, улзин-хам-
нааны кытта билсэ сатаабакка сыл-
дьан улусын кырдаастара Сивцев
М.А., Колесов В.А. Оюй гэтийн
Түелбэтийн улзтийн биир мунчыаы-
нын тухорын кэбиститтэр.

Оттон дынгэр, Ово лжэтийн Түэлбээт ахсынны 30 км. 1992 сийлаахха СР Үзүүлэлийн министерствийн экспертизийн сэбизитиэни Республикаансай экспериментал нийтийн плошадкаар ылышлан, 1995 сийол олонуудаар үйлчилж СР Төрүүлнорууттар оскуулаларын хяналжтын үерээр эдээ дойдтуаа Кийн наадамийн лабораторийнтан ылышлан уонча сийлжүүлэхэд үзүүлж олород. Ол тууцан уонча сийл бичигийн улуусгүй, республикабыт «Энгээлий», «Кээсийл», «Юность Севера», «Учителльский вестник», «Саха сирэ», «Якутия» хаяньяаттарынан сырдатлынна ини, сырда-

тылъыбата ини?

1994 сънлаахха Президеммит М.Е. Николаев Ою зйэтийн Түэлбэтийг яалдлытгаан бишигийн улзбитин-хамнастын сентоохтук бараарын туунан астыммытын биллэрэн

барбыта.

1995 сүллаахха Ою эйгтийн Түүлэтийг бирийн күннээх аан дойдтуаацы «ЮНЕСКО» научнай конференцияятуулсан аасптын. Манна Америкаттан, Канадаттан уонна республикаараас улуустарыгтган хэлбэртэй алдьыттар бийгийн узбэтийн соён-махтайан, «маннык дьондор утуяар уулзарын умнан турсан ою-ычнат түнгутар узлахынгиргэлтийн бийгийн зөвлөбүт, энгийнээс кийн тутгыбыт», — дизэн этэн-тынан бар-

быттарыттан киңи эрэ үерэр. 1999 сыйлаахха Түрлөө «Саян-Ра» телестудията Президенттөкөй ситимин күйләрилгэн сиғниийлэхэд үзүүлсэн сыйлдар. «Оюу уонна олонх» дизэн научнай, практический семинар-конференция урдук таңынга вытыллан аспалты. Манна элбэх ахсаанаах ученоидар, профессордар, доктордар байзээрин кэс тылларын огого, эдэр ыч-чакка анаан этэн-тынан барьбыттара оюу иштүүтигэр улахан суолтны биагбит буюулухтах. Бу

ХОТУУРУ ҮЙЫЫР ӨССӨДА ЭРДЭ

Атырдах ыйын 24 күнүгөр улуус үрдүнэн 31907 тонна от кэбиилиинэ ити сыллаабыбылаан 91,2 барыбына. Онон графикпүтүн 100,2 барыбын толорон иһәбит.

Сезондаабыбылааннарын Модут, Бөтүнг, Маймаңа, Арбын, Көбөкөн, Фрунзе нэхилиэктэргэ толордулар. Бөтүнгэр 1800 тонниа оннугар 2122 тоннаны оттоотулар, ол инигэр баанай ханаайыстыбалар 980 оннугар 1249, кэтэхтэр 800 оннугар 828, көмө ханаайыстыба 20 оннугар 50 тоннаны куруелэтилэр уонна, кураан күннэри баттаа, салтыы оттуу сылдьаллар. Модуттар сыллаабыбылааннарын 129,2 бырыңыан толордулар. Уопсайынан улуска сыллаацыбыбылаанын 75 бырыңыанын толорботох нэхилиэк суюх.

Нэн-лиэктэр	Звено ахсаана	Үлэхит ахсаана	2001 с. график	Кэби-хин	Былтырын кэбийн
Үедэй	156	224	3094	3250	3290
ТХПК «Хотү»	1	8	701	380	760
баан. хан.	20	66	1210	1420	1030
кэтэх хан.	135	150	1183	1450	1500
I Хомустаах	41	520	2593	2210	2470
УПХ «Нам»	2	14	910	740	590
баан. хан.	11	56	364	330	280
кэтэх хан.	28	450	1319	1140	1600
Партизан	64	251	1820	1900	1760
Баан. хан.	10	101	1065	900	900
кэтэх хан.	54	150	755	1000	860
Никольской	23	72	910	825	727
баан. хан	7	43	855	690	682
кэтэх хан.	16	29	55	135	45
Хамарагатта	175	350	2730	2800	2510
баан. хан.	25	50	1001	1140	1250
кэтэх хан.	150	300	1729	1660	1260
Хатын Арын	387	653	3549	3025	3847
баан. хан.	49	221	1274	1184	1777
кэтэх хан.	338	432	2275	2295	2070
Бөтүнг	83	293	1638	2122	2025
коме хан.	1	3	18	50	30
баан. хан.	8	109	892	1249	1055
кэтэх хан.	74	181	728	823	940
Модут	69	403	2184	3100	2205
«Модут» ГУП	4	40	1092	1450	1300
баан. хан.	7	43	182	350	225
кэтэх хан.	58	320	910	1300	680
Хатырык	98	200	2002	1670	1420
М.Аммосов аат.					
ТХПК	14	70	819	520	600
баан. хан.	11	80	273	550	380
кэтэх хан.	73	50	910	600	440
Маймаа	11	70	273	366	358
баан. хан.	2	35	273	250	358
кэтэх хан.	9	35	-	116	-
Тубэ	92	217	1411	1314	1186
«Тубэ» ПК	1	8	273	140	270
баан. хан.	7	31	501	520	475
кэтэх хан.	84	176	637	654	441
Арбын	28	104	728	910	949
баан. хан.	9	42	273	460	489
кэтэх хан.	19	62	455	450	460
Көбөкен	51	470	1729	2015	1424
баан. хан.	17	180	819	1155	944
кэтэх хан.	34	290	910	860	480
Фрунзе	33	42	455	535	745
баан. хан.	0	-	136	55	185
кэтэх хан.	33	42	319	480	560
II Хомустаах	45	261	2457	2140	1620
«Үүнэр» ТХПК	2	24	728	610	300
баан. хан.	4	67	637	580	770
кэтэх хан.	39	170	1092	950	550
Искра	11	56	637	530	500
баан. хан.	2	18	146	160	120
кэтэх хан.	9	38	491	370	380
Таастаах	17	100	637	535	644
коме хан.	1	10	364	186	230
баан. хан.	2	10	-	80	100
кэтэх хан.	14	80	273	269	314
Салбан	27	90	1183	1060	1100
баан. хан.	13	53	819	760	850
кэтэх хан.	14	37	364	300	250
Нам с.	223	884	1820	1600	1595
баан. хан.	23	84	455	450	410
кэтэх хан.	200	800	1365	1150	1185
УЛУУС					
ҮРДҮҮНЭН	1634	5258	31850	31907	30375

